

N:o 6.

Af Herr **Jöns Pehrsson**: Om nedsättning af anslagen å Första Hufvudtiteln.

Man hade säkerligen i landet väntat att efter flera års allvarliga framställningar från en ej så liten minoritet inom Riksdagen om nedsättning i statsutgifterna, man då ej skulle mötas af en dylik Kongl. Proposition, som man nu gjort vid denna riksdag; man förmodade att något afseende bort fästas vid Statens skuldsatta ställning, men man bedrog sig, man tror sig nu vara stark nog att begära och erhålla hvad som helst!

Under de trenne riksdagar, som motionären bevistat, har man hvarje år måst besluta låna respektiva summor, 1867 sex millioner, 1868 aderton millioner, år 1869 fyra millioner, hvarje gång med den hugnesamma försäkring: vidare lån skall ej behövas. Huru har denna försäkran slagit in?

Hvad har 1870 års Riksdag fått emottaga? Jo förslag!

1:o) Om bankovinstens borttagande.

2:o) Förökad indirekt beskattning på det för Staten välsignelsebringande bränvinet, tack vare den Svenska befolkningens beredvillighet att supa och skatta. På champagnen m. m. bör ingen förökning ifrågakomma.

Vidare bevillningens höjande 30 procent, vidare 9 $\frac{1}{2}$ millioner Riksdalers lån, som man så lockande säger allt till jernvägsbyggnader, men i sjelfva verket till nödiga räntor och amorteringar, jemte den onödiga statslyxens fortsättande. Onekligen har Statens jernvägar kostat betydligt, men de äro dock oskyldigt den syndabock, som får bära skulden för allt och alla lån.

För öfrigt har man inga behof! man säger sig hushålla så väl att inkomsterna räcka väl till utgifterna; så är likväl ej rätta förhållandet;

man lånar ej allenast till räntor, utan jemväl till andra ständiga utgifter, men det är ju i sin rätta ordning, ty ju mera man lånar, desto mera blir man skyldig, och desto rikare blir man ju! på hvad? Jo, på en för våra barn och efterkommande djupt tärande statsskuld; men hvarför klaga! det är väl i sin ordning att folket är i ekonomiskt betryck, det är ju troligt, blefve folket i allmänhet i bergad ekonomisk ställning, kunde det falla på den fixa idén att ransaka i häfderna om tillkomsten af den stora olikhet, som råder i beskattningsväg på Svenska jorden, samt kostnaden för dess försvar m. m.; det kunde då falla folken in att fordra dessa århundradens orättvisor utjemnade, jemte den stora skillnad, som råder de dödlige emellan uti politiska, religiösa och kommunala afseenden; detta allt vore ju en ren olycka och galenskap för ett arbetande folk, och man tycker sig spåra att meningen är att detta bör förekommas, och bästa medlet lär vara att så rent som möjligt rensa skattskyldiga folkets fickor.

Huru glädde sig icke mången, då i 1867 års trontal vardt uttaladt, den största sparsamhet måste iakttagas; detta, uttaladt ifrån Carlarnas och Gustafvianernas tron, har i en mening blifvit en sanning, nemligen så att välmågan måste sparsamt åstadkommas, någon sparsamhet med statsmedel kan ej spåras. Man kan under förhanden varande förhållanden vara odeciderad om hvilket vore det klokaste att ettdera hjälpa till allt hvad man kunde på den väg, som Regeringen vill för att desto fortare den katastrof inträffade, som nödvändigt frammanas om man fortfarande har för afsigt att beskatta folket utöfver dess förmåga och att slösa med inkomsterna. Det är minsann ej något nöje att arbeta för ett mål, som man på förhand vet ej uppnås, nemligen försöket att mota statsutgifternas stigande och begära dess nedsättande, der sådant kunde vara möjligt, men man är en tålig Svensk medborgare, från späda barndomen inlärd tillgifvenhet för Regeringen, som man högt älskar; hvad blir då naturligare än den frågan: finnes då ingen möjlighet att fästa denne väns uppmärksamhet på faran af den slippiga slösande väg han valt. Fosterlandskärleken till ett älskadt land och en älskad Konung manar till det yttersta försök att fästa dess höga uppmärksamhet på förhållandena äfven i hyddan och hos arbetande klassen. Det bekymrar föga att man ropar högt och hånande: se der är mannen utan folkvett, omstörtaren af det bestående, demagogen, fienden till konungamakt och embetsman m. m. hvad allt det heter, de tillvitelser man framkastar mot den, som endast haft och har den rena afsigten att varna vännen, men kan ej mera då ens votum endast gälder ¹/₃₀₀:del af Riksdagen.

Den, som aktar läsa detta, kan med skäl förargad utbrista: fordras så långa reflexioner eller hvad blir slutkonklusionen. Gå rakt på saken, ja väl, man fordrar någon ersättning på Första Hufvudtitelns utgifter, upprigtigt sagdt fäster man sig mindre vid sjelfva beloppet, endast man finge hufvudmålet vunnet, nemligen fästa dess höga innehafvares uppmärksamhet på folkets rättmätiga klagan, dess oförmåga att bära högre bördor, de varandes jemnare fördelning, inkomsternas produktivare och bättre användande. Ty säga det rent ut, har man icke goda exempel uppifrån i landets ekonomi m. m., så verkar motsatsen förödande och försök från enskilda blifva fruktlösa.

Utom dessa allmänna skäl och grunder finnas specifika skäl, som starkt väga till fördel för mina vågade framställningar. Säkerligen äro landets flesta innebyggare i okunnighet om att för all framtid Sveriges Konungar af Bernadottska ätten skola af Staten åtnjuta en årlig lifränta af 300,000 Riksdaler Riksmünt, som aldrig synes på Första Hufvudtitelns utgifter. Tillkomsten af denna lifränta tillhör nästan hemligheterna, derom har ännu icke historien fällt sin dom, ej heller vill man här göra det, allt nog 1812 års tacksamma Ständer funno för godt utfästa summan såsom en sorts provision. Man har ej för afsigt att klandra detta, men dessa 300,000 Riksdaler äro dock en statsutgift årligen, som bör tagas i betraktande vid bestämmandet af Första Hufvudtitelns behof och utgifter.

Efter det konstlade medel, indragna utländska lån, uppstådda sedelfabriker m. m. närmast före och efter 1860-talet samt ett deraf framkalladt tillfälligt välstånd, jemte besinningslöshet och stor åtrå efter nu gällande Riksdags-ordning, förmådde förra Ständerna att icke allenast skänka en million Riksdaler till Första Hufvudtiteln, utan derjemte föröka dess årliga anslag med 170,000 Riksdaler, om nu också tiden, då detta skedde, hade sina skäl härför, så har nuvarande tid ej mindre skäl för sig att efter rättvisa nedsätta utgifterna, vare sig på ena eller andra Hufvudtiteln, och den mycket omtvistade frågan är löst, att Riksdagen är oförhindrad nedsätta utgifterna, på en likartad framställning motiverade 1868 års Stats-Utskott att, så framt Staten förmådde utgöra beviljade utgifterna, böra ej Första Hufvudtitelns utgifter rubbas, har nu ej ett sådant förhållande inträffat då man börjar förhöja beskattningen och låna till utgifternas betäckande, hvad blir då naturligast och klokast att göra, jo först och främst se efter om ej några nedsättningar kunde göras och man anser att sådant kan och bör ske äfven på Första Hufvudtiteln.

Med de lättade kommunikationsanstalter, som finnas, torde det höga anslaget till Kongl. Hofvens stallhållning åtminstone nu ej vara af samma behof som förr; i förbigående nämnes det underliga uti att Kongl. Slottet af så väldiga dimensioner nu ej kan rymma det värdefulla Kongl. Bibliotheket. Man torde således få anse att, om ny biblioteksbyggnad måste ske, det blir en utgift i och för sig sjelf genom Första Hufvudtitelns innehafvare åstadkommen, enär antagas kan att i Kongl. Slottet borde kunna beredas rum för Bibliotheket så framt det ej inkräktades mera än skäligt, härom blir tids nog att sedan orda!

Ännu flera omständigheter borde allt anföras, men det sagda må tillsvidare vara nog, med yrkande:

att utgifterna till Första Hufvudtiteln må nedsättas från sitt nuvarande belopp 1,417,000 Riksdaler till jemnt 1,000,000 Riksdaler Riksmünt och öfverlåtes till Stats-Utskottet att se till i hvilka af de särskilda utförda posterna nedsättning synnerligast bör och kan verkställas.

Om remiss häraf till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 24 Januari 1870.

Jöns Pehrsson,
från Kronobergs län.

N:o 7.

Af Herr **O. B. Olsson**: Om ändring i 26 Kap. 4 § Byggningsbalken, rörande grunden för deltagandet i byggande af tingshus och häradsfängelse.

Vid flera föregående riksdagar hafva åtskilliga motionärer, och deribland äfven jag, yrkat ändring af det obilliga stadgandet i 26 Kap. 4 § Byggningsbalken, som föreskrifver att endast innehafvare af i mantal satt jord och icke ens alla dessa skola bygga tingshus och fängelse.